P9_TA(2021)0020

Dostojna in cenovno dostopna stanovanja za vse

Resolucija Evropskega parlamenta z dne 21. januarja 2021 o dostopu do dostojnih in cenovno dostopnih stanovanj za vse (2019/2187(INI))

(2021/C 456/14)

Evropski parlament,

— ob upoštevanju Pogodbe o Evropski uniji, zlasti člena 3(3), in Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU), zlasti členov 9, 14, 148, 151, 153, 160 in 168 ter njenega Protokola št. 26 o storitvah splošnega pomena,

— ob upoštevanju Listine Evropske unije o temeljnih pravicah, zlasti naslova IV (Solidarnost),

— ob upoštevanju Splošne deklaracije o človekovih pravicah OZN, zlasti členov 8 in 25,

— ob upoštevanju Konvencije OZN o pravicah invalidov,

— ob upoštevanju sklepnih ugotovitev Odbora OZN za pravice invalidov iz septembra 2015 o začetnem poročilu Evropske unije Odboru iz junija 2014,

— ob upoštevanju ciljev trajnostnega razvoja, ki so jih svetovni voditelji sprejeli septembra 2015 in jih je Svet potrdil, zlasti cilja trajnostnega razvoja 3 o skrbi za zdravo življenje in spodbujanju splošnega dobrega počutja v vseh življenjskih obdobjih,

— ob upoštevanju ženevske listine OZN o trajnostnih stanovanjih in njenega cilja, da se zagotovi dostop do dostojnih, primernih, cenovno dostopnih in zdravih stanovanj za vse ([1]),

— ob upoštevanju smernic SZO za nastanitev in zdravje iz leta 2018 – Priporočila za spodbujanje zdravih stanovanj za trajnostno in pravično prihodnost (*Recommendations to promote healthy housing for a sustainable and equitable future*) ([2]),

— ob upoštevanju evropskega stebra socialnih pravic, ki so ga novembra 2017 razglasili Evropski svet, Evropski Parlament in Evropska Komisija, zlasti njegovega 19. načela „Stanovanja in pomoč za brezdomce“ in 20. načela „Dostop do osnovnih storitev“,

— ob upoštevanju spremenjene Evropske socialne listine, zlasti člena 30 o pravici do varstva pred revščino in socialno izključenostjo, člena 31 o pravici do stanovanja in člena 16 o pravici družine do ustreznega socialnega, pravnega in gospodarskega varstva,

— ob upoštevanju akcijskega načrta partnerstva za stanovanja agende EU za mesta iz leta 2018 ([3]),

— ob upoštevanju nove agende za mesta, sprejete oktobra 2016 na konferenci Združenih narodov o stanovanjski politiki in trajnostnem razvoju mest (Habitat III), ki je organizirana vsakih 20 let,

— ob upoštevanju poročila delovne skupine na visoki ravni za naložbe v socialno infrastrukturo v Evropi za leto 2018 ([4]),

([1]) https://www.unece.org/fileadmin/DAM/hlm/charter/Language_versions/SLV_Geneva_UN_Charter.pdf
([2]) https://www.who.int/publications/i/item/who-housing-and-health-guidelines
([3]) https://ec.europa.eu/futurium/en/system/files/ged/ua_housing_ap_trad_sl.pdf
([4]) Poročilo delovne skupine na visoki ravni o naložbah v socialno infrastrukturo v Evropi: *Boosting Investment in Social Infrastructure in Europe* (Naložbe v socialno infrastrukturo v Evropi: Spodbujanje naložb v socialno infrastrukturo v Evropi), Avtorji: Lieve Fransen, Gino del Bufalo in Edoardo Reviglio (januar 2018).

— ob upoštevanju mnenja Odbora regij iz leta 2017 z naslovom „Priprava evropske agende za socialna stanovanja“ ([5]),

— ob upoštevanju izjave organizacije Eurocities iz leta 2016 o državni pomoči in lokalnih javnih storitvah ([6]),

— ob upoštevanju končnega sporočila 19. neuradnega srečanja ministrov EU za stanovanjska vprašanja, ki je potekalo 9. in 10. decembra 2013 ([7]),

— ob upoštevanju resolucije županov velikih evropskih mest iz leta 2014 o pravici do nastanitve ([8]),

— ob upoštevanju delovnega dokumenta služb Komisije z dne 26. aprila 2017 z naslovom *Taking stock of the 2013 Recommendation on „Investing in children: breaking the cycle of disadvantage“* (Pregled izvajanja uredbe iz leta 2013 z naslovom Vlaganje v otroke: prekinimo krog prikrajšanosti (SWD(2017)0258),

— ob upoštevanju poročila posebne poročevalke OZN z dne 30. decembra 2015 o ustreznih bivališčih kot elementu pravice do primernega življenjskega standarda in o pravici do nediskriminacije v zvezi s tem (A/HRC/31/54) ([9]), v katerem je preučeno brezdomstvo kot globalna kriza človekovih pravic, ki zahteva takojšen globalni odziv,

— ob upoštevanju svežnja Komisije o socialnih naložbah iz leta 2013,

— ob upoštevanju priporočila Komisije z dne 20. februarja 2013 z naslovom Vlaganje v otroke: prekinimo krog prikrajšanosti (2013/112/EU),

— ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 5. aprila 2011 o okviru EU za nacionalne strategije vključevanja Romov do leta 2020 (COM(2011)0173) in nadaljnjih poročil o izvajanju in ocenjevanju,

— ob upoštevanju sporočila Komisije z naslovom Okvir kakovosti za storitve splošnega pomena v Evropi (COM(2011)0900),

— ob upoštevanju sklepa Komisije z dne 20. decembra 2011 o uporabi člena 106(2) Pogodbe o delovanju Evropske unije za državno pomoč v obliki nadomestila za javne storitve, dodeljenega nekaterim podjetjem, pooblaščenim za opravljanje storitev splošnega gospodarskega pomena,

— ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 14. oktobra 2020 z naslovom Val prenove za Evropo – ekologizacija stavb, ustvarjanje delovnih mest, izboljšanje življenj (COM(2020)0662),

— ob upoštevanju svoje zakonodajne resolucije z dne 10. julija 2020 o predlogu sklepa Sveta o smernicah za politike zaposlovanja držav članic ([10]),

— ob upoštevanju svoje resolucije z dne 15. junija 2020 o evropskem varstvu čezmejnih in sezonskih delavcev v okviru krize zaradi COVID-19 ([11]),

— ob upoštevanju svoje resolucije z dne 15. januarja 2020 o evropskem zelenem dogovoru ([12]),

— ob upoštevanju svoje resolucije z dne 10. oktobra 2019 o politiki zaposlovanja in socialni politiki v euroobmočju ([13]),

---

([5]) https://dmsearch.cor.europa.eu/search/opinion
([6]) http://nws.eurocities.eu/MediaShell/media/EUROCITIES%20statement%20on%20state%20aid%20and%20local%20public%20%20services_16%2001%202016%20final.pdf
([7]) http://www.iut.nu/wp-content/uploads/2017/07/Housing-Ministers%C2%B4-Communiqu%C3%A9.pdf
([8]) https://www.eesc.europa.eu/sites/default/files/resources/docs/resolution-for-social-housing-in-europe.pdf
([9]) https://ap.ohchr.org/documents/dpage_e.aspx?si=A/HRC/31/54
([10]) Sprejeta besedila, P9_TA(2020)0194.
([11]) Sprejeta besedila, P9_TA(2020)0176.
([12]) Sprejeta besedila, P9_TA(2020)0005.
([13]) Sprejeta besedila, P9_TA(2019)0033.

— ob upoštevanju svoje resolucije z dne 26. marca 2019 o finančnem kriminalu, davčni utaji in izogibanju davkom ([14]),

— ob upoštevanju svoje resolucije z dne 13. marca 2019 o evropskem semestru za usklajevanje ekonomskih politik: zaposlovanje in socialni vidiki v letnem pregledu rasti za leto 2019 ([15]),

— ob upoštevanju svoje resolucije z dne 2. marca 2020 o izvajanju strategije EU o invalidnosti po letu 2020 ([16]),

— ob upoštevanju svoje resolucije z dne 16. novembra 2017 o boju proti neenakostim kot vzvodu za spodbujanje ustvarjanja delovnih mest in rasti ([17]),

— ob upoštevanju svoje resolucije z dne 24. oktobra 2017 o politikah na področju minimalnega dohodka kot sredstvu za boj proti revščini ([18]),

— ob upoštevanju svoje resolucije z dne 7. julija 2016 o izvajanju Konvencije Združenih narodov o pravicah invalidov s posebnim poudarkom na sklepnih ugotovitvah Odbora Združenih narodov za pravice invalidov ([19]),

— ob upoštevanju svoje resolucije z dne 5. julija 2016 o beguncih: vključevanje v družbo in na trg dela ([20]),

— ob upoštevanju svoje resolucije z dne 26. maja 2016 o revščini: vidik spola ([21]),

— ob upoštevanju svoje resolucije z dne 14. aprila 2016 o uresničevanju cilja o zmanjšanju revščine glede na vse večje gospodinjske stroške ([22]),

— ob upoštevanju svoje resolucije z dne 24. novembra 2015 o zmanjševanju neenakosti s posebnim poudarkom na revščini otrok ([23]),

— ob upoštevanju svoje resolucije z dne 24. novembra 2015 o kohezijski politiki in obrobnih skupnostih ([24]),

— ob upoštevanju svoje resolucije z dne 16. januarja 2014 o strategiji EU za brezdomstvo ([25]),

— ob upoštevanju svoje resolucije z dne 11. junija 2013 o socialnih stanovanjih v Evropski uniji ([26]),

— ob upoštevanju poročila Združenih narodov z dne 26. decembra 2019 v zvezi s smernicami za uveljavljanje pravice do ustreznega bivališča, ki jih je pripravila posebna poročevalka o ustreznih bivališčih kot elementu pravice do primernega življenjskega standarda in o pravici do nediskriminacije v zvezi s tem,

— ob upoštevanju priporočila odbora ministrov Sveta Evrope CM/Rec(2010)5 z dne 31. marca 2010 državam članicam o ukrepih za boj proti diskriminaciji na podlagi spolne usmerjenosti in spolne identitete,

---

([14]) Sprejeta besedila, P8_TA(2019)0240.
([15]) Sprejeta besedila, P8_TA(2019)0202.
([16]) Sprejeta besedila, P9_TA(2020)0156.
([17]) UL C 356, 4.10.2018, str. 89.
([18]) UL C 346, 27.9.2018, str. 156.
([19]) UL C 101, 16.3.2018, str. 138.
([20]) UL C 101, 16.3.2018, str. 2.
([21]) UL C 76, 28.2.2018, str. 93.
([22]) UL C 58, 15.2.2018, str. 192.
([23]) UL C 366, 21.10.2017, str. 19.
([24]) UL C 366, 21.10.2017, str. 31.
([25]) UL C 482, 23.12.2016, str. 141.
([26]) UL C 65, 19.2.2016, str. 40.

— ob upoštevanju druge raziskave o osebah LGBTI iz maja 2020, ki jo je izvedla Agencija Evropske unije za temeljne pravice,

— ob upoštevanju evropske državljanske pobude *Housing for All* ([27]),

— ob upoštevanju študije Komisije iz junija 2020 z naslovom *Legal gender recognition in the EU: the journeys of trans people towards full equality* (Pravno priznanje spolov v EU: potovanja transspolnih oseb do popolne enakosti) ([28]),

— ob upoštevanju člena 54 Poslovnika,

— ob upoštevanju poročila Odbora za zaposlovanje in socialne zadeve (A9-0247/2020),

A. ker je dostop do ustreznih stanovanj temeljna pravica, ki jo je treba obravnavati kot temeljni pogoj za uveljavljanje drugih temeljnih pravic in dostopa do njih, pa tudi za dostojno življenje; ker morajo nacionalni, regionalni in lokalni organi v državah članicah določiti lastno stanovanjsko politiko in sprejeti potrebne ukrepe, da bi na svojem stanovanjskem trgu zagotovili spoštovanje te temeljne pravice;

B. ker si, kot je navedeno v členu 151 PDEU, Unija in države članice ob upoštevanju temeljnih socialnih pravic, kakor so določene v Evropski socialni listini, podpisani v Torinu 18. oktobra 1961, in v Listini Skupnosti o temeljnih socialnih pravicah delavcev iz leta 1989, prizadevajo za naslednje cilje: spodbujanje zaposlovanja, izboljšanje življenjskih razmer in delovnih pogojev, tako da se ob ohranjanju izboljšav omogoči njihova harmonizacija, ustrezno socialno varstvo, dialog med socialnimi partnerji, razvoj človeških virov za trajno visoko stopnjo zaposlenosti in boj proti izključenosti;

C. ker so EU in njene države članice dolžne zagotoviti splošen dostop do dostojnih in cenovno dostopnih stanovanj v skladu s temeljnimi pravicami, kot so določene v členih 16, 30 in 31 Evropske socialne listine ter evropskem stebru socialnih pravic;

D. ker Unija v skladu s členom 36 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah priznava in spoštuje dostop do storitev splošnega gospodarskega pomena, ki je v skladu s Pogodbama določen v nacionalnih zakonodajah in praksah, s čimer pospešuje socialno in teritorialno kohezijo Unije; ker so storitve splošnega pomena storitve, ki jih javni organi držav članic štejejo kot takšne, zato zanje veljajo posebne obveznosti glede javnih storitev; ker storitve javnega pomena lahko zagotavlja bodisi država bodisi zasebni sektor; ker te storitve vključujejo socialna stanovanja kot socialna storitev splošnega pomena; ker se socialne storitve splošnega pomena odzivajo na potrebe ranljivih državljanov v skladu z načeli solidarnosti in enakega dostopa; ker sporočilo Komisije o okviru kakovosti za storitve splošnega pomena v EU jamči dostop do bistvenih storitev vsem državljanom in spodbuja kakovost na področju socialnih storitev;

E. ker cilj trajnostnega razvoja 11 poziva k specifičnim ciljem za leto 2030, da se vsem zagotovi dostop do primernih, varnih in cenovno dostopnih stanovanj in osnovnih storitev, da se izboljšajo razmere v barakarskih naseljih ter da se okrepi vključujoča in trajnostna urbanizacija in poveča zmogljivost za participativno, celovito in trajnostno načrtovanje in upravljanje naselij v vseh državah;

F. ker ima vse več ljudi z nizkimi in srednjimi dohodki v EU težave pri dostopu do cenovno dostopnih stanovanj, ker je breme stanovanjskih stroškov in stroškov vzdrževanja zanje pretirano in ker živijo v nevarnih, nezdravih, nizkokakovostnih, energijsko neučinkovitih ali prenatrpanih stanovanjih oziroma so brezdomci ali pa jim grozi prisilna izselitev;

G. ker povečanje števila zaključenih stanovanjskih projektov ne izboljša znatno dostopa do stanovanj za tiste, katerih dohodki so prenizki, da bi si lahko privoščili tržne cene najemnin, in previsoki, da bi bili upravičeni do socialnih stanovanj; ker ta težava zadeva zlasti starše samohranilce, velike družine in mlade, ki vstopajo na trg dela;

([27]) https://europa.eu/citizens-initiative/initiatives/details/2019/000003_sl
([28]) https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/legal_gender_recognition_in_the_eu_the_journeys_of_trans_people_towards_full_equality_web.pdf

H. ker neustrezne bivanjske razmere po ocenah Eurofounda gospodarstva EU letno stanejo 195 milijard EUR ([29]); ker je leta 2018 17,1 % prebivalcev EU živelo v prenatrpanih stanovanjih ([30]); ker v EU 28,5 % mladih, starih od 25 do 34 let, živi pri starših; ker na to številko vpliva več, predvsem socialno-ekonomskih dejavnikov, pa tudi razpoložljivost stanovanj ([31]); ker bosta do leta 2030 več kot dve tretjini svetovnega prebivalstva živeli v mestih ([32]);

I. ker je v obdobju od leta 2010 do leta 2018 10,2 % prebivalstva EU več kot 40 % svojega razpoložljivega dohodka porabilo za stanovanje, čeprav so bile med državami članicami EU ugotovljene velike razlike;

J. ker se cene stanovanj iz leta v leto nenehno višajo, in sicer hitreje kot razpoložljivi dohodek; ker so stanovanja zdaj največji izdatek evropskih državljanov;

K. ker naj bi stanovanjski trg po ocenah ustvaril približno 25 bilijonov EUR in je zato bistven pri ustvarjanju delovnih mest in gonilna sila gospodarske dejavnosti, saj med drugim vpliva na mobilnost delavcev, energijsko učinkovitost, povpraševanje po infrastrukturi in njeno odpornost, trajnostni promet in razvoj mest;

L. ker so se cenovna dostopnost stanovanj in bivanjske razmere za lastnike in najemnike z nizkimi dohodki v zadnjih desetletjih poslabšale; ker skoraj 38 % gospodinjstev, ki jim grozi revščina, več kot 40 % svojega razpoložljivega dohodka porabi za stanovanje; ker se število ljudi v EU, ki jim grozi revščina, poveča na 156 milijonov, če se upoštevajo stanovanjski stroški;

M. ker so se stroški najemnin v EU v zadnjem desetletju zvišali, v obdobju 2007–2019 pa so se v 22 državah članicah zvišale tudi cene stanovanj;

N. ker najnovejši dokazi, zbrani po izbruhu pandemije COVID-19, kažejo, da lahko recesija in izguba delovnih mest srednjeročno dodatno povečata preobremenjenost s stanovanjskimi stroški in število brezdomcev v EU;

O. ker stanovanjska kriza huje prizadene mestna območja v številnih državah članicah, v katerih tudi gospodinjstva s srednjim dohodkom težko najdejo cenovno dostopna stanovanja po tržnih cenah;

P. ker je stanovanjska kriza prizadela tako bogate kot manj bogate države ter povečuje socialno izključenost in prostorsko segregacijo; ker je dostop do dostojnih in cenovno dostopnih stanovanj težavnejši za ranljive skupine, kot so revni zaposleni, ženske, mladi, zlasti mladi brezposelni, starši samohranilci, velike družine, starejši, zlasti tisti, ki živijo sami, osebe LGBTI, migranti, begunci, invalidi, osebe s telesno ali duševno boleznijo in osebe iz marginaliziranih skupnosti, tudi Romi;

Q. ker je pandemija COVID-19 zaostrila negotove stanovanjske razmere in prezadolženost ter povečala tveganje prisilne izselitve in brezdomstva, hkrati pa pokazala prekarne razmere številnih ljudi, zlasti starejših, pa tudi delavcev migrantov in sezonskih delavcev, ki nimajo dostopa do nastanitve, ki izpolnjuje zdravstvene zahteve in zahteve glede fizične razdalje;

R. ker je raziskava o COVID-19, ki jo je izvedel Eurofound, pokazala, da se je aprila 2020 finančni položaj že poslabšal za 38 % anketirancev in da jih 47 % ([33]) poročalo, da se težko preživljajo – med brezposelnimi je bilo takih 87 %; ker jih je bilo med njimi skoraj 30 % v zaostanku s plačili računov za komunalne storitve, 22 % pa v zaostanku s plačili najemnine ali hipoteke, pri čemer jih je bila petina zaskrbljenih glede stabilnosti nastanitve zaradi zamud pri plačilu najemnine; ker raziskave Eurofounda kažejo, da je leta 2016 14 % prebivalstva v EU-28 poročalo o zaostanku s plačili,

([29]) https://www.eurofound.europa.eu/sl/news/news-articles/inadequate-housing-is-costing-europe-eu194-billion-per-year
([30]) https://ec.europa.eu/eurostat/cache/digpub/housing/index.html?lang=en
([31]) https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/-/EDN-20190514-1
([32]) https://www.un.org/en/events/citiesday/assets/pdf/ the_worlds_cities_in_2018_data_booklet.pdf
([33]) https://www.eurofound.europa.eu/publications/report/2020/addressing-household-over-indebtedness

ker niso bili sposobni plačati najemnin ali hipotek, potrošniških kreditov, posojil prijateljev ali sorodnikov ali računov za komunalne ali telefonske storitve v predvidenih rokih; ker je 21 % izpostavljenih tveganju prezadolženosti, če se vključi delež oseb, ki težko (ali zelo težko) shajajo, vendar (še) ne zamujajo s plačili;

S. ker ima pandemija COVID-19 uničujoč učinek na evropski trg dela, ki je po ocenah Mednarodne organizacije dela v drugem četrtletju leta 2020 povzročil izgubo delovnih ur, enako 44 milijonom delovnih mest za polni delovni čas; ker je pandemija COVID-19 poslabšala položaj nevladnih in dobrodelnih organizacij, ki tradicionalno pomagajo ljudem v težkih stanovanjskih razmerah ali življenjskih okoliščinah, in povzročila negotovost glede tega, ali bodo lahko še naprej opravljale svoje storitve;

T. ker so prisilne izselitve opredeljene kot stalna ali začasna izselitev proti volji posameznikov, družin in/ali skupnosti iz domov in/ali z zemljišč, ki jih uporabljajo, brez zagotovitve in dostopa do ustreznih oblik pravne ali druge zaščite, ki bi bile skladne z mednarodnim pravom na področju človekovih pravic; ker so prisilne izselitve že dolgo priznane kot huda kršitev človekovih pravic;

U. ker je pomanjkanje ustreznih stanovanj resen izziv za številne državljane v EU; ker trenutno ni natančnih podatkov o številu brezdomcev v EU, natančno zbrani podatki pa so osnova vsake učinkovite javne politike;

V. ker se je v zadnjem desetletju stopnja brezdomstva v številnih državah članicah EU povečala zaradi naraščajočih stanovanjskih stroškov, vpliva gospodarske krize in politik, ki so bile zardi tega sprejete, vključno z zamrznitvijo ali omejitvijo socialnih programov in prejemkov;

W. ker je program *Housing First* (Najprej stanovanje) celostna strategija za boj proti brezdomstvu, ki združuje podporne stanovanjske in socialne storitve ter vključuje brezdomce na trg dela; ker bi lahko države članice s sprejetjem teh načel bistveno zmanjšale stopnjo brezdomstva;

X. ker 19. načelo evropskega stebra socialnih pravic obravnava vprašanja stanovanjske pomoči in brezdomstva; ker je Komisija naznanila, da bo do februarja 2021 predstavila akcijski načrt za njegovo izvajanje; ker je brezdomstvo kršitev pravice do ustreznih bivališč in več drugih človekovih pravic, vključno s pravico do nediskriminacije, zdravja, pitne vode in sanitarne ureditve, varnostjo posameznika in prepovedjo mučenja ter krutega in nečloveškega ravnanja ([34]), ter je zato popolnoma nezdružljivo s cilji EU glede socialnega napredka in njenim socialnim modelom; ker so brezdomci in osebe, ki živijo v neuradnih bivališčih, zaradi svojega stanovanjskega statusa pogosto žrtve kriminalizacije, nadlegovanja, stigmatizacije, socialne izključenosti in diskriminatornega ravnanja; ker jim je pogosto onemogočen dostop do sanitarne infrastrukture, so natrpani v ali pregnani iz skupnosti in izpostavljeni skrajnim oblikam nasilja; ker je pričakovana življenjska doba pri brezdomcih precej nižja kot pri splošnem prebivalstvu;

Y. ker bi morala opredelitev brezdomstva vsebovati tako materialni (pomanjkanje primerne nastanitve) kot socialni vidik (varen prostor za ustvarjanje družine ali vzpostavljanje družbenih odnosov in sodelovanje v življenju skupnosti ter dostojno življenje) ([35]); ker je pandemija COVID-19 pokazala, da boj proti brezdomstvu spada na področje javnega zdravja in da je mogoče najti rešitve, na primer z zagotavljanjem začasne nastanitve ali uvedbo moratorija na prisilne izselitve, kar so ukrepi, ki so bili sprejeti v več državah članicah;

Z. ker se brezdomstvo povečuje v najmanj 24 državah članicah; ker se mora vsak večer 700 000 brezdomcev v Evropski uniji vrniti v zatočišče ali spati na ulici, kar pomeni 70-odstotno povečanje v zadnjih desetih letih;

([34]) Končno poročilo posebne poročevalke OZN o pravici do ustreznih bivališč, str. 3.

([35]) Poročilo posebne poročevalke Združenih narodov o ustreznih bivališčih kot elementu pravice do primernega življenjskega standarda in o pravici do nediskriminacije v zvezi s tem, A/HRC/31/54.

AA. ker primanjkuje cenovno dostopnih socialnih stanovanj in dostopnih stanovanj; ker 9,6 % prebivalstva EU-27 živi v gospodinjstvih, ki za stanovanje porabijo 40 % ali več ekvivalentnega razpoložljivega dohodka ([36]); ker je breme stanovanjskih stroškov večje za invalide, saj je bila v EU stopnja preobremenjenosti s stanovanjskimi stroški pri invalidih 12,5-odstotna, pri ostalih pa 9,9-odstotna;

AB. ker je treba cenovno dostopnost stanovanj obravnavati v njenem splošnem razmerju do dohodkovnih vzorcev in razvoja, pravičnosti porazdelitve in pretirane rasti stanovanjskih stroškov ter vključuje jasno razsežnost vprašanja spolov; ker nedelovanje stanovanjskega trga ogroža socialno kohezijo v Evropi, povečuje brezdomstvo in revščino ter vpliva na zaupanje v demokracijo; ker morajo biti nacionalni in lokalni organi za obravnavanje vseh teh izzivov sposobni sprejeti ustrezne stanovanjske politike, vključno z ukrepi državne pomoči, da bi ustvarili pogoje in podporo za naložbe v socialna in cenovno dostopna stanovanja;

AC. ker se javnofinančni odhodki za socialna stanovanja v Evropi zelo razlikujejo med državami, pri čemer nekatere države dajejo večji poudarek podpori za javna stanovanja kot druge; ker se je potreba po socialnih stanovanjih po finančni krizi leta 2008 povečala, saj se posamezniki z nižjimi dohodki srečujejo z večjimi finančnimi pritiski v zvezi s stanovanji; ker imajo države, ki uporabljajo univerzalni model socialnih stanovanj, običajno velike sektorje najemniških stanovanj, katerih glavni cilj je spodbujati socialno raznolikost, da se prepreči segregacija na podlagi socialno-ekonomskih dejavnikov ([37]);

AD. ker so se leta 2018 cene stanovanj povišale v primerjavi z letom 2015 v skoraj vseh državah članicah; ker so v zadnjih treh letih cene stanovanj v EU narasle za povprečno 5 %;

AE. ker so se javne naložbe v socialna stanovanja v zadnjih letih zmanjšale; ker odhodki vlad za socialna stanovanja (transferji in kapital) predstavljajo le 0,66 % evropskega BDP, kar je malo glede na pretekle ravni, in se še zmanjšujejo;

AF. ker pomanjkanje stanovanj ostaja bistvena težava, čeprav se stavbni fond v EU znatno povečuje;

AG. ker je 10,3 % ljudi v EU preobremenjenih s stanovanjskimi stroški;

AH. ker neustrezne bivanjske razmere in brezdomstvo škodujejo telesnemu in duševnemu zdravju in dobremu počutju ljudi ter nižajo kakovost življenja, hkrati pa otežujejo dostop do zaposlovanja ter drugih ekonomskih in socialnih storitev;

AI. ker dostop do rekreacijskih objektov, skupnostnih centrov, parkov in zelenih površin pozitivno vpliva na življenjske razmere; ker bi morale naložbe v socialna stanovanja podpirati tudi gradnjo fizične, na skupnosti temelječe infrastrukture (skupnostni centri, športni objekti itd.) in programe skupnosti, da bi dodatno povečali kakovost življenja ljudi;

AJ. ker je SZO opredelila stanovanjski sektor kot ključni sektor za ukrepe za odpravo neenakosti na področju zdravja ([38]); ker 2,1 % evropskih državljanov v svojih stanovanjih nima notranje kopalnice, prhe ali stranišča; ker večina teh državljanov živi v petih državah članicah: Romuniji (27,7 %), Bolgariji (15,3 %), Litvi (10,6 %), Latviji (9,9 %) in Estoniji (5,3 %) ([39]); ker je na podeželskih območjih premalo naložb v dostop do sanitarnih in drugih osnovnih storitev; ker bi morala Evropska unija pri opredelitvi in izvajanju svojih politik in dejavnosti zagotoviti visoko raven varovanja zdravja ljudi;

([36]) https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Housing_statistics&oldid=497245#Housing_affordability
([37]) Razvojna banka Sveta Evrope, *Housing inequality in Europe* (Neenakost pri stanovanjih v Evropi), 2017, str. 34.
([38]) https://www.who.int/social_determinants/Guidance_on_pro_equity_linkages/en/
([39]) https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/-/EDN-20191119-1

AK. ker so po podatkih Komisije gospodinjstva z otroki na splošno izpostavljena večjemu tveganju hude stanovanjske prikrajšanosti in je delež otrok, ki živijo v prenatrpanih stanovanjih, večji pri otrocih v gospodinjstvih z nižjimi dohodki kot pri splošnem prebivalstvu; ker je pomanjkljiv dostop do socialnih stanovanj za otroke v gospodinjstvih z nižjimi dohodki ovira zaradi nezadostne ponudbe socialnih stanovanj, ki povzroča dolge čakalne dobe; ker so ustrezno ogrevana stanovanja z varno pitno vodo in sanitarno infrastrukturo ali stanovanja na splošno ključni element za zdravje in dobro počutje otrok ter njihovi rasti in razvoju; ker so primerna stanovanja tudi stimulativna za poučevanje in učenje otrok ([40]);

AL. ker je energijska revščina trajna težava, ki prizadene več milijonov ljudi v EU, in ker pandemija COVID-19 poglablja krizo z omejevanjem gibanja, ki vodi do večje porabe energije in višjih računov; ker je zaradi pandemije COVID-19 veliko delavcev izgubilo delo ali del svojega dohodka kljub ukrepom finančne podpore in programom skrajšanega delovnega časa, ki jih je uvedla večina držav članic in jih podpira EU; ker stanovanjski dodatki in subvencije za najemnine pogosto ne zadoščajo za kritje dejanskih stanovanjskih stroškov in ker zelo stroga merila v nekaterih državah preprečujejo dostop do stanovanjskih dodatkov za ranljive skupine;

AM. ker se družbe starajo in demografsko spreminjajo; ker se stanovanjske potrebe spreminjajo s starostjo v skladu s spremembami življenjskega sloga ali družinskih razmer; ker ovire za stanovanja vključujejo pomanjkljivo dostopnost, osamljenost, skrbi glede varnosti in stroške vzdrževanja;

AN. ker bi stanovanja morala biti varna in udobna, njihovo vzdrževanje pa bi moralo biti preprosto, kar je vse še posebej pomembno za starejše;

AO. ker ima energijska učinkovitost stavbnega fonda neposreden vpliv na energijsko revščino in stroške vzdrževanja; ker je trg plina in energije eden od najbolj dobičkonosnih sektorjev na svetu, vendar skoraj 7 % gospodinjstev v EU ni sposobnih plačevati računov za komunalne storitve ([41]); ker gospodinjstva z nižjimi dohodki plačujejo več za energijo; ker bi lahko imel val prenove pomembno vlogo pri doseganju prihrankov energije, zmanjševanju stroškov in zmanjševanju porabe energije ter s tem pri prispevanju k ublažitvi energijske revščine in izboljšanju udobja ter sanitarnih in življenjskih pogojev za vse;

AP. ker je razogljičenje gospodarstva EU do leta 2050 skupni cilj v boju proti podnebnim spremembam, katerih glavni vzroki je energija, ki se uporablja za ogrevanje in hlajenje stavb; ker si je Evropska unija z evropskim zelenim dogovorom določila cilj izboljšanja energijske učinkovitosti stavb;

AQ. ker je v več kot polovici držav članic EU zdaj več kot 500 stanovanj na 1 000 prebivalcev; ker je ta številka najvišja v državah, ki so turistične destinacije, v katerih počitniške hiše in apartmaji, zgrajeni v turističnih središčih za sezonsko uporabo, ne prispevajo k zadovoljevanju splošnih potreb družbe po stanovanjih ([42]);

AR. ker so begunci, prosilci za azil, migranti, zlasti neevidentirani migranti, notranje razseljene osebe, osebe brez državljanstva, invalidi, otroci in mladi, domorodni prebivalci, ženske, osebe LGBTIQ, starejši ter pripadniki rasnih, etničnih in verskih manjšin nesorazmerno zastopani med brezdomci ter osebami, ki živijo v neuradnih bivališčih in neprimernih stanovanjih, ter so pogosto izrinjeni na najbolj odmaknjena in nevarna območja; ker so zgoraj omenjeni zaradi svojega stanovanjskega statusa pogosto žrtve presečne diskriminacije; ker si Evropska unija pri opredeljevanju in izvajanju svojih politik in dejavnosti prizadeva za boj proti diskriminaciji na podlagi spola, rase ali narodnosti, vere ali prepričanja, invalidnosti, starosti ali spolne usmerjenosti;

AS. ker je Komisija 12. novembra 2020 sprejela svojo prvo strategijo za enakost LGBTIQ oseb;

([40]) Študija izvedljivosti za jamstvo za otroke: dokument za razpravo ciljne skupine o otrocih, ki živijo v negotovih družinskih razmerah.

([41]) https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/-/DDN-20200120-1

([42]) https://www.oecd.org/els/family/HM1-1-Housing-stock-and-construction.pdf

AT. ker je Odbor ministrov Sveta Evrope v priporočilu CM/Rec(2010)5 državam članicam predlagal, naj sprejmejo ukrepe za zagotovitev, da bodo lahko vse osebe dejansko in enako uveljavljale dostop do primernega stanovanja, brez diskriminacije na podlagi spolne usmerjenosti ali spolne identitete; ker je tudi predlagal, naj se ustrezna pozornost nameni tveganjem brezposelnosti, ki so jim izpostavljene osebe LGBTIQ, vključno z mladimi in otroki, ki so lahko še posebej ranljivi za socialno izključenost, tudi iz svoje družine;

AU. ker je študija Komisije o pravnem priznanju spola v EU opozorila na diskriminacijo transseksualnih in spolno nekonformnih oseb pri dostopu do stanovanjskega trga, vključno z izgubo stanovanj zaradi zahteve po razvezi v nekaterih postopkih za priznanje spola v EU; ker dostop do pravnega priznanja spola povečuje verjetnost, da bodo transseksualne osebe našle stanovanje v primerih, ko se morajo njihovi dokumenti ujemati z njihovim spolnim izrazom;

AV. ker ima Komisija veliko pristojnosti, povezanih s stanovanjskim trgom, kot so bančni nadzor, denarna politika, posojila, hipoteke, vključno s pravili za restrukturiranje in poravnavo dolgov, sposobnost posredovanja v primeru finančnih balonov, javni stroški socialnega financiranja stanovanj in slaba posojila; ker bi moralo v skladu s Protokolom št. 26 Pogodbe o delovanju Evropske unije opravljanje storitev splošnega gospodarskega pomena, kot je zagotavljanje socialnih in cenovno dostopnih stanovanj, temeljiti na specifičnih nacionalnih, regionalnih ali lokalno dodeljenih nalogah, ki odražajo potrebe in sorazmerno podporo za stanovanja in skupnosti;

AW. ker imajo špekulativni nakupi stanovanj in zemljišč pomembno vlogo pri nadaljnjem višanju cen stanovanj; ker je mogoče opaziti hitro in stalno zviševanje cen stanovanj in tržnih najemnin, zlasti v mestih in na mestnih ter primestnih območjih;

AX. ker so prisilne izselitve opredeljene kot stalna ali začasna izselitev proti volji posameznikov, družin in/ali skupnosti iz domov in/ali z zemljišč, ki jih uporabljajo, brez zagotovitve in dostopa do ustreznih oblik pravne ali druge zaščite, ki bi bile skladne z mednarodnim pravom na področju človekovih pravic; ker so prisilne izselitve že dolgo priznane kot huda kršitev človekovih pravic;

Ustvarjanje primernih, energijsko učinkovitih in zdravih stanovanj

1. poziva Komisijo in države članice, naj zagotovijo, da bo pravica do primernega stanovanja priznana in izvršljiva kot temeljna človekova pravica z veljavnimi evropskimi in nacionalnimi zakonodajnimi določbami; poziva Komisijo in države članice, naj vsem zagotovijo enak dostop do dostojnih stanovanj, vključno s čisto in kakovostno pitno vodo, ustreznimi in vzdržnimi sanitarijami in higieno, priključki na kanalizacijsko in vodovodno omrežje ter kakovostnim okoljem v zaprtih prostorih, in dostop do cenovno dostopne, zanesljive in trajnostne energije za vse, s tem pa prispevajo k odpravi revščine v vseh oblikah, varujejo človekove pravice prikrajšanih gospodinjstev ter podprejo najranljivejše skupine, da se zaščitita njihovo zdravje in dobro počutje;

2. ponovno odločno poziva k vseevropskim ukrepom za moratorij za izklop zimskega ogrevanja ter poziva k uvedbi evropske prepovedi prisilnih izselitev pozimi; obsoja, da se moratorij ne upošteva, ko se v jeseni ne vklopi ogrevanje, zaradi česar je neučinkovit; poziva Komisijo, naj zagotovi, da bodo dobavitelji električne energije uvedli sisteme zaščite za zagotovitev domače oskrbe z energijo tistih, ki so najbolj potrebni pomoči, saj je dostop do osnovnih komunalnih storitev, kot so voda, električna energija in sanitarne storitve, bistven za uresničitev ciljev trajnostnega razvoja;

3. poziva k uvedbi obveznih minimalnih zahtev za zdrave domove na ravni EU, vključno s kakovostjo zraka v notranjih prostorih, ki naj bodo vsaj usklajene s smernicami SZO; poziva države članice, naj izpolnjujejo in izvršujejo osnovna pravila javne higiene in javnega zdravja, pa tudi standarde Svetovne zdravstvene organizacije za primerna stanovanja, zdravje in bivalno temperaturo, ter naj objavi primere dobre prakse in razmišljanja, opravljena na nacionalni ravni;

4. poziva Komisijo in države članice, naj prednostno obravnavajo zmanjšanje emisij in energijsko učinkovitost z obnovo stanovanj; podpira usmeritev vala prenove v obravnavanje energijske revščine in energijsko najmanj učinkovitih stavb v skladu s cilji in načeli evropskega zelenega dogovora, da bi zagotovili socialno pravičen prehod na podnebno nevtralno gospodarstvo, v katerem nihče ne bo zapostavljen; poziva, naj se posebna pozornost nameni socialnim stanovanjem,

enodružinskim hišam ter večstanovanjskim stavbam, v katerih bivajo lastniki, pa tudi obravnavanju neprimernih stanovanj in dostopa do stanovanj; zato poudarja, da je treba najemnike in lastnike stanovanj v celoti obvestiti o projektih obnove in jih vključiti vanje, vendar ti ne bi smeli povečati skupnih stroškov;

5. poziva države članice, naj izvedejo kampanje za prihranke energije; opozarja na vlogo minimalnih standardov energijske učinkovitosti pri spodbujanju obsega in temeljitosti prenove energijsko najmanj učinkovitih stavb ter pozdravlja načrt iz vala prenove, da se v prihodnjem pregledu direktive o energetski učinkovitosti in direktive o energetski učinkovitosti stavb uvedejo minimalni standardi energijske učinkovitosti za obstoječe stavbe;

6. pozdravlja, da je Komisija v valu prenove podprla finančne rešitve za gospodinjstva z nizkimi dohodki; pozdravlja model nevtralnosti stanovanjskih stroškov (ki zajema najemnine, stroške energije, obratovalne stroške in lokalne davke), saj združuje socialne in podnebne cilje ter preprečuje „izrinjanja stanovalcev“ (prisilne izselitve z obrazložitvijo, da stavba potrebuje obsežno obnovo), s čimer zagotavlja, da so zvišanja najemnin popolnoma usklajena s prihranki energije; vztraja, da je najemnike treba zaščititi pred prisilno izselitvijo med obnovo stanovanj;

7. ugotavlja, da so udeležba, obveščanje in finančne spodbude bistvene za zagotavljanje spodbud za obnove, zlasti večstanovanjskih stavb; poziva Komisijo, države članice in finančne institucije, naj zagotovijo širšo razpoložljivost finančnih sredstev za obnovo ter naj bodo do teh sredstev upravičene vse lastniške kategorije, tudi v situacijah, ko ni združenj lastnikov stanovanj;

8. poziva Komisijo, naj prednostno obravnava val prenove v večletnem finančnem okviru in Instrumentu Evropske unije za okrevanje, pri tem pa politike za okrevanje usmeri v ljudi v ranljivem položaju in vsem zagotovi enak dostop do projektov obnove, saj lahko naložbe na tem področju delujejo kot proticiklični ukrep, z znatnim potencialom za ustvarjanje delovnih mest; poziva države članice, naj v svojih načrtih za okrevanje in odpornost prednostno obravnavajo obnovo, da bi prispevale k doseganju temeljite prenove v višini vsaj 3 % evropskega stavnega fonda na leto; zahteva, naj se posebna pozornost nameni obnovi močno potresno ogroženih stavb na potresnih območjih Evrope;

9. poziva EU in države članice, naj podprejo krožno gospodarstvo v gradbeništvu in uporabljajo krožna načela z obveznimi zelenimi merili za stavbe in proizvode; poziva EU in države članice, naj pri obravnavanju možnosti za prenovo dajo prednost gradbenim proizvodom iz nizkoogljičnih, trajnostnih in nestrupenih materialov, ki se lahko tudi enostavno popravijo in ponovno uporabijo, ter naj spodbujajo hiter prehod na obnovljive vire energije za ogrevanje in hlajenje; poudarja, da bodo okolju prijaznejša stanovanja, zgrajena iz bolj okoljsko trajnostnih in trajnih materialov, ustvarila splošne družbene in individualne gospodarske koristi; poziva Komisijo in države članice, naj v svoje načrte za naložbe v stanovanjske objekte vključijo zelena socialna stanovanja, vključno s trajnostnimi merili za socialna stanovanja;

10. poziva Komisijo, naj zagotovi, da bodo pravila o javnem naročanju karseda omogočala inovacije in dolgoročna partnerstva za prenovo v stanovanjskem sektorju, kot je pristop pametnih mestnih četrti, predlagan v okviru pobude za dostopna stanovanja v valu prenove;

11. poziva države članice, naj spodbujajo programe in spodbude za družine, da živijo blizu skupaj, s čimer se bodo okrepile medgeneracijske vezi, starejšim, ki morajo zapustiti svoj dom iz finančnih ali zdravstvenih razlogov, pa naj omogočijo, da najdejo nova stanovanja, ki ustrezajo njihovim potrebam, ne da bi morali zapustiti skupnosti, v katerih so živeli veliko let;

Boj proti brezdomstvu in diskriminaciji

12. poziva k cilju na ravni EU, da je treba do leta 2030 odpraviti brezdomstvo; poziva Komisijo, naj učinkoviteje ukrepa, da bi podprla države članice pri zmanjšanju in odpravljanju brezdomstva, kar naj bo prednostna naloga v okviru akcijskega načrta v zvezi z evropskim stebrom socialnih pravic;

13. poziva Komisijo, naj predlaga okvir EU za nacionalne strategije za brezdomstvo, države članice pa poziva, naj sprejmejo načelo, da je bivališče na prvem mestu, in prednostno obravnavajo zagotavljanje trajnih stanovanj za brezdomce, tudi s proaktivnimi in reaktivnimi ukrepi v okviru nacionalnih strategij za brezdomstvo na podlagi sistemskega posvetovanja z nevladnimi organizacijami, dejavnimi na področju brezdomstva, revščine in diskriminacije;

14. meni, da bi morala Komisija dodatno preučiti izvajanje obstoječih uspešnih modelov, kot je projekt *Housing First* (stanovanje na prvem mestu), in sicer z uporabo ustreznih skladov, kot sta Evropski socialni sklad plus in Evropski sklad za regionalni razvoj;

15. poudarja, da je pri razvoju in izvajanju teh strategij potrebno sodelovanje med ministrstvi in vladami, pa tudi udeležba osrednjih deležnikov, in spodbuja izmenjavo najboljše prakse med državami članicami;

16. poudarja, da je pomembno zbirati zanesljive podatke o brezdomstvu, tudi brezdomstvu mladih, pri čemer morajo sodelovati ustrezne nevladne organizacije in organi, dejavni na področju zagotavljanja storitev za osebe, ki jih ogroža brezdomstvo ali se z njim soočajo; poziva Komisijo in države članice, naj sprejmejo skupno okvirno definicijo in skladne kazalnike za brezdomstvo v EU, saj bosta tako mogoča enotna razlaga ter sistematično primerjanje in ocenjevanje obsega brezdomstva v državah članicah EU; ter sistematično spremljanje števila brezdomcev na ravni EU prek institucij, kot je Eurostat; poziva k uporabi obstoječih orodij, kot je evropska tipologija brezdomstva in izključenosti iz stanovanjskega trga;

17. poziva države članice in Komisijo, naj sprejmejo ukrepe in izvajajo programe za mlade, ki dopolnijo 18 let in jim grozi brezdomstvo; poziva Komisijo, naj zagotovi finančno podporo za mlade, ki se selijo na svoje, pri čemer naj izboljša dostop do informacij o sredstvih za cenovno dostopna stanovanja in zagotovi, da spremenjeno jamstvo za mlade prispeva k boju proti brezdomstvu mladih, ki se v številnih državah EU povečuje;

18. pozdravlja pozornost, posvečeno brezdomstvu LGBTIQ oseb, zlasti mladih, v strategiji za enakost LGBTIQ oseb; poziva Komisijo, naj ustvari orodja za izboljšano zbiranje podatkov, spodbuja raziskave v EU in olajša izmenjavo pristopov za obravnavanje problematike brezdomstva LGBTIQ oseb med državami članicami;

19. ponavlja svoj poziv z dne 16. januarja 2014 k takojšnji ustavitvi kriminalizacije brezdomstva ter spremembi diskriminatornih praks, ki se uporabljajo za preprečevanje dostopa brezdomcem do socialnih storitev in zavetišč;

20. poziva Agencijo Evropske unije za temeljne pravice k okrepljenemu spremljanju kaznivih dejanj in incidentov iz sovraštva, ki temeljijo na aporofobiji; poudarja, da revščina in brezdomstvo nista zločin; poziva države članice, naj vzpostavijo mehanizme v svojih javnih politikah, s katerimi bodo zagotovile varnost brezdomcev, in naj aporofobijo v svojih javnih varnostnih politikah opredelijo kot kaznivo dejanje iz sovraštva; poziva Komisijo in države članice, naj prepovejo in obravnavajo diskriminacijo na podlagi brezdomstva ali drugega stanovanjskega statusa, razveljavijo vse zakone in ukrepe, ki kriminalizirajo ali kaznujejo brezdomce ali vedenje, povezano z brezdomstvom, kot je spanje ali uživanje hrane na javnih mestih, ter prepovejo prisilno izselitev brezdomcev z javnih mest, razen če se jim omogoči varno alternativno bivališče, in uničenje njihovih osebnih predmetov;

21. poziva države članice, naj zagotovijo, da se bodo izredni ukrepi za preprečevanje brezdomstva in varstvo brezdomcev med pandemijo COVID-19 izvajali, dokler bo potrebno, zlasti z moratorijem na izselitve in prekinitev oskrbe z energijo ter zagotavljanjem začasnih stanovanj, in da jim bodo sledile primerne in trajne rešitve; poziva države članice, naj podpirajo in spodbujajo nevladne in dobrodelne organizacije, ki brezdomcem nudijo zdravstvene in socialne storitve ter jih pomagajo zaščititi pred COVID-19;

22. priznava, da je treba v nekaterih izrednih situacijah, ko se ljudje soočajo s prekarnimi upravnimi razmerami ali ko so žrtve nasilja v družini, zagotoviti začasne nastanitve, kot so zavetišča, tistim, ki jih potrebujejo; poziva države članice, naj zagotovijo, da nihče ne bo prisiljen spati na prostem zaradi pomanjkanja dostojnih alternativ; poziva Komisijo in države članice, naj sodelujejo pri spodbujanju brezpogojnega dostopa do nujnih zavetišč primerne kakovosti v primeru akutne potrebe po nastanitvi za vse, ki takšna zavetišča potrebujejo; poudarja pa, da je ta rešitev samo začasna in ne more nadomestiti strukturnih rešitev v odgovor na brezdomstvo, kot so preventiva, ustrezna stanovanja in socialna podpora;

23. opozarja, da so stanovanjski krizi še zlasti izpostavljene ženske; opozarja, da ženske bolj ogroža revščina, tudi zaradi plačne in pokojninske vrzeli med ženskami in moškimi, in ker so pogosto zaposlene s krajšim delovnim časom; poudarja, da je brezdomstvo med ženskami pogosto manj opazno in da ga je treba posebej obravnavati; poziva Komisijo in države članice, naj v svojih strategijah za brezdomstvo razvijejo pristop, ki upošteva vidik enakosti spolov, da bi se zagotovila podpora brezdomnim ženskam, ki pogosto trpijo zaradi kompleksnih travm in se soočajo s ponovno travmatizacijo, kot so

nasilje v družini in zloraba, ločenost od otrok, stigmatizacija in pomanjkanje varnih prostorov; poziva Komisijo in države članice, naj v svojih stanovanjskih politikah oblikujejo vidik enakosti spolov, zlasti s podpiranjem žensk, ki se soočajo s posebnimi razmerami, kot je samohranilstvo;

24. opozarja, da imata omejevanje socialnih stikov in karantena zaradi COVID-19 velik vpliv na število primerov nasilja nad ženskami, vključno s povečanjem primerov nasilja v družini in zlorabe otrok; opozarja, da se je ekonomska neodvisnost žensk izkazala za ključno orodje za boj proti nasilju na podlagi spola; zato poziva Komisijo in države članice, naj zagotovijo finančno podporo za ženske, ki so žrtve nasilja na podlagi spola in se osamosvajajo, pri tem pa naj izboljšajo dostop do informacij o finančnih sredstvih za cenovno dostopna stanovanja kot način za izboljšanje njihove ekonomske neodvisnosti in njihovega življenjskega standarda;

25. poziva k celoviti in povezani strategiji za boj proti revščini, katere določeni cilj bo zmanjšanje revščine, tudi revščine otrok; poziva Komisijo in države članice, naj zagotovijo izvajanje pravice otrok do primernega stanovanja, tudi tako, da zagotovijo s tem povezano podporo za starše, ki imajo težave pri ohranjanju stanovanja ali dostopu do njega, da bi ostali s svojimi otroki, ter naj posebno pozornost namenijo mladim odraslim, ki zapustijo ustanove za socialno varstvo otrok; poziva Komisijo, naj predstavi evropsko jamstvo za otroke najpozneje v letu 2021 ter naj zanj nameni 20 milijard EUR, s čimer bo zagotovila njegovo izvajanje, tako da bo lahko vsak otrok v EU imel dostop tudi do dostojne nastanitve;

26. poziva države članice, naj vsem zagotovijo enak dostop do dostojne nastanitve, se borijo proti rasizmu in anticiganizmu ter zagotovijo, da ni diskriminacije iz katerega koli razloga, kot je določeno v členu 21 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah; poziva Komisijo in države članice, naj zagotovijo izvajanje omenjene listine in direktive o rasni enakosti, okvira EU za izvajanje nacionalnih strategij za vključevanje Romov ter Konvencije OZN o pravicah invalidov; zahteva, naj posebno pozornost namenijo presečni diskriminaciji; poziva Svet, naj hitro sprejme horizontalno direktivo proti diskriminaciji; poziva Komisijo, naj učinkovito oceni politično zavezanost držav članic in sproži postopke za ugotavljanje kršitev zoper tiste, ki ne izvršujejo zakonodaje EU na področju boja proti diskriminaciji ali v katerih je brezdomstvo kriminalizirano;

27. poziva države članice, naj opredelijo in izvajajo politike za boj proti najemodajalcem, ki oddajajo neprimerna in slabo vzdrževana stanovanja, in oderuškim najemodajalcem ter naj si izmenjujejo primere dobre prakse na področju teh politik;

28. z globoko zaskrbljenostjo ugotavlja, da so razmere Romov še vedno zelo skrb vzbujajoče, saj številni pogosto živijo v segregiranih naseljih, za katera so značilne neprimerne življenjske razmere; poziva države članice, naj spodbujajo odpravo prostorske segregacije in vključijo romske upravičence v oblikovanje, izvajanje, spremljanje in ocenjevanje vseh faz stanovanjskih projektov, da bi jim učinkovito zagotovili informacije o koriščenju obstoječih skladov ter o politikah in mehanizmih za boj proti diskriminaciji, da bi zmanjšali število prisilnih izselitev in zagotovili zadostno število primernih počivališč za Rome, ki ne prebivajo na enem mestu; poudarja, da so za to nujno potrebne izobraževalne kampanje in kampanje ozaveščanja, pa tudi javne naložbe, ki so postale vse bolj nujne, tudi zaradi nevarnosti pandemije COVID-19; poziva Komisijo in države članice, naj Sklad za pravični prehod uporabijo v skladu z njegovim namenom za izboljšanje stanovanj, zdravstva in razmer na področju zaposlovanja, da nihče ne bo zapostavljen, tudi Romi ne;

29. opozarja, da mora biti za to, da bi bila izselitev skladna z mednarodnimi človekovimi pravicami, izpolnjenih več meril, vključno s smiselnim sodelovanjem s tistimi, ki jih izselitev zadeva, preučitvijo vseh izvedljivih alternativ, selitvijo v primerno stanovanje, dogovorjeno s prizadetimi gospodinjstvi, tako da nihče ne ostane brez doma, dostopom do pravnega varstva za zagotovitev postopkovne pravičnosti in spoštovanjem vseh človekovih pravic; poziva Komisijo in države članice, naj zagotovijo, da se bo v primerih, v katerih ta merila ne bodo izpolnjena, za izselitve štelo, da so prisilne in da pomenijo kršitev pravice do stanovanja; zahteva, da se prisilne izselitve, kot so opredeljene v mednarodnem pravu na področju človekovih pravic, prepovejo v vseh okoliščinah;

30. z veliko zaskrbljenostjo ugotavlja, da se invalidi pogosto soočajo z več kompleksnimi izzivi in različnimi oblikami kratenja pravic na področju stanovanj, kot so neobstoj njihove pravice do življenja v skupnosti z enakimi možnostmi, nerazpoložljivost storitev v skupnosti, ki so potrebne za zaščito prehoda z institucionalne oskrbe na življenje v skupnosti, dejstvo, da so pogosto prisiljeni živeti v segregiranih bivalnih zavodih, revščina, pomanjkljiv dostop do stanovanjskih programov, obstoječe ovire za dostopnost itd.; želi spomniti Komisijo in države članice, da jim Konvencija o pravicah

invalidov nalaga obveznosti; poziva k hitri deinstitucionalizaciji po vsej Evropi ter uporabi razpoložljivih sredstev EU in nacionalnih sredstev za gradnjo dostopnih, nesegregiranih stanovanj in zagotovitev potrebnih storitev v skupnosti za invalide, da bi zaščitili njihove pravice do samostojnega življenja v skupnosti in enakih možnosti za sodelovanje v družbi;

31. poziva Komisijo in države članice, naj zagotovijo, da se sredstva EU ali držav članic ne bodo uporabila za stanovanjske projekte, ki vodijo v segregacijo ali socialno izključenost; poziva države članice, naj vedno upoštevajo kakovost stanovanj, kar zadeva razvoj mest, arhitekturo in funkcionalnost, da bi izboljšale blaginjo za vse; poziva Komisijo in države članice, naj spodbujajo programe in spodbude, ki spodbujajo in krepijo medgeneracijske vezi, ljudem, zlasti starejšim, ki morajo zapustiti svoj dom iz finančnih ali zdravstvenih razlogov, pa naj omogočijo, da najdejo nova stanovanja, ki ustrezajo njihovim potrebam, ne da bi morali zapustiti njihove skupnosti;

32. poziva Komisijo in države članice, naj uvedejo splošno obveznost izpolnjevanja meril dostopnosti v načrtovanem valu prenove javnih in zasebnih stavb, ter naj izkoristijo njegov potencial za izboljšanje dostopnosti za invalide, starejše ter gibalno in senzorno ovirane osebe, da bi bila stanovanja udobna za stanovalce in primerna za prihodnost glede na vse večje demografske spremembe;

Celostni pristop k vprašanju socialnih, javnih in cenovno dostopnih stanovanj na ravni EU

33. poziva Komisijo in države članice, naj stanovanja določijo za temeljni element akcijskega načrta evropskega stebra socialnih pravic; opozarja, da politike, programi financiranja in finančni instrumenti EU močno vplivajo na stanovanjske trge, kakovost stanovanj in življenja državljanov; poziva Komisijo, naj nujno izdela celostno strategijo za socialna, javna, nesegregirana in cenovno dostopna stanovanja na ravni EU ter s tem ustvari omogočitveni okvir za nacionalne, regionalne in lokalne organe, da bi imeli vsi na voljo varna, zdrava, dostopna in cenovno primerna kakovostna stanovanja; poziva Komisijo, naj kot del te strategije izboljša svoje ukrepe za vključitev vseh ravni vlade v celovito in dosledno uveljavljanje pravice do dostojnih stanovanj za vse;

34. pozdravlja vključitev cenovne dostopnosti stanovanj v evropski semester; poziva Komisijo, naj poskrbi, da bodo vsa priporočila za posamezne države pozitivno prispevala k celovitemu in doslednemu izvajanju načel evropskega stebra socialnih pravic ter uresničevanju ciljev OZN glede trajnostnega razvoja in podnebnih ciljev, opredeljenih v zelenem dogovoru; poziva države članice, naj izvajajo priporočila za posamezne države glede cenovne dostopnosti stanovanj; navaja, da bi bilo treba nacionalne načrte za cenovno dostopna stanovanja vključiti v nacionalne reformne programe, ter zahteva, da Komisija in države članice vzpostavijo namenske strategije za obravnavanje ovir za pravico do stanovanja, kot so diskriminacija, špekuliranje, oderuška posojila, prilaščanje zemljišč, spori, prisilne izselitve, degradacija okolja in dovzetnost za nesreče;

35. poudarja, da je treba izboljšati kazalnik indeksa cen stanovanjskih nepremičnin; meni, da je stanovanje cenovno dostopno, če stanovalcu dopušča še minimalni znesek za preživetje, ki omogoča plačilo nujnih stroškov za dostojno življenje; poudarja, da je treba razviti celovito opredelitev cenovne dostopnosti stanovanj na ravni EU, ob upoštevanju različnih kazalnikov, kot sta število prisilnih izselitev in stopnja revščine; opozarja, da trenutni referenčni prag za stopnjo preobremenjenosti s stanovanjskimi stroški, ki znaša 40 % razpoložljivega dohodka gospodinjstva, ni ustrezna predstavitev števila gospodinjstev, ki so preobremenjena s stanovanjskimi stroški; poziva k ponovni oceni referenčnega praga in Eurostat poziva, naj pripravi širši nabor podatkov o izdatkih za stanovanje pri gospodinjstvih od 25 % do 40 % razpoložljivega dohodka v 5-odstotnih intervalih;

36. poziva Komisijo, naj prek Eurostatove evropske statistike o dohodku in življenjskih pogojih (EU-SILC) in evropske opazovalnice za energijsko revščino zagotovi natančnejše, kakovostne in primerljive podatke o stanovanjskih trgih in spremlja cenovno dostopnost stanovanj po EU, tudi na lokalni in regionalni ravni, ob upoštevanju razdrobljenosti nacionalnih stanovanjskih trgov in razlik med državami članicami;

37. poziva Svet in države članice, naj ponovno uvedejo neuradna srečanja ministrov za stanovanjska vprašanja, da bi vanje vključili Parlament, odprli srečanja za deležnike in predstavili spremenjeno obliko informacijskih točk za stanovanja, da bi zagotovili mehanizem za izmenjavo informacij med državami članicami in platformo za izmenjavo primerov dobre prakse glede reševanja vprašanja brezdomstva ter zagotavljanje dostojnih in cenovno dostopnih stanovanj;

38. spodbuja države članice, naj sodelujejo in financirajo socialne naložbe za reševanje stanovanjskih težav s socialnimi partnerji, civilno družbo in zasebnim sektorjem, med katerimi imajo in lahko imajo številni ključno vlogo pri razvoju in vzdrževanju ustreznih stanovanjskih rešitev;

39. poziva države članice, naj povečajo naložbe v dostopne domove za starejše s kakovostnimi storitvami oskrbe, ki bodo dostopne za širši krog starejšega prebivalstva;

Skrb za varnost posesti in vključujoče stanovanjske trge

40. opozarja, da 25,1 % evropskih najemnikov, ki plačujejo tržne najemnine, porabijo 40 % svojega prihodka za najemnino, v povprečju pa se najemnine stalno povečujejo ([43]); poziva države članice ter regionalne in lokalne organe, naj uvedejo pravne določbe, vključno z jasnimi predpisi glede oddajanja v najem, da bi zaščitile pravice najemnikov in lastnikov, ki prebivajo v svojih stanovanjih, okrepile njihovo varnost in preprečile prisilne izselitve, tudi po ukrepih obnove in vključno s tistimi, ki med postopkom vračanja živijo v denacionaliziranih stanovanjih; poziva države članice ter regionalne in lokalne oblasti, naj zagotovijo preglednost najemnin in zagotovijo podporo za organizacije, ki se ukvarjajo z zaščito najemnikov in lastnikov, ki prebivajo v svojih stanovanjih, ter vzpostavijo postopke za reševanje pravnih sporov z nizkim pragom;

41. poziva države članice, naj si prizadevajo za stanovanjske politike, ki temeljijo na načelu nevtralnosti med lastništvom stanovanj, zasebnimi najemnimi stanovanji in najetimi socialnimi stanovanji; poziva Komisijo, naj to načelo upošteva v evropskem semestru; meni, da pravica do stanovanja ne bi smela biti ozko opredeljena kot dostop do socialnega stanovanja, ampak bi morala biti opredeljena širše kot pravica do mirnega, varnega in dostojanstvenega bivanja; poudarja, kako pomembno je določiti pregledna merila upravičenosti za socialna in javno financirana stanovanja, da bi zagotovili enak dostop do stanovanj; spodbuja države članice, naj vzpostavijo nacionalne strategije za preprečevanje socialne segregacije, in sicer z večjo geografsko razpršenostjo socialnih stanovanj, ki bodo na voljo vsem državljanom ne glede na status, spol, vero ali etnično pripadnost; poziva države članice, naj olajšajo dostop do stanovanj in spodbujajo raznolike soseske z boljšim dostopom do posojil in najema s pravico odkupa za mlade, družine z nizkimi in srednjimi dohodki ter ljudi iz socialno in ekonomsko prikrajšanih skupin; spodbuja države članice, naj sodelujejo za bančnim sektorjem za izdajo cenovno dostopnih posojil z državnim jamstvom za te skupine, hkrati pa naj preprečujejo balone in pretirano zadolževanje;

42. poziva države članice, naj bolj dejavno odpravljajo neenakosti na stanovanjskem trgu, med drugim tudi z zagotavljanjem celovitih informacij o delovanju stanovanjskih trgov, številu in geografski razdelitvi transakcij, cenovnih trendih v posameznih tržnih segmentih in potencialu za razvoj v posameznih drugih segmentih;

43. poudarja, da so ustrezne politike in ukrepi, ki podpirajo ustrezno ponudbo stanovanj, ključni za uravnoteženje in okrepitev gospodarskega razvoja stanovanj v korist celotne družbe ter za zagotovitev cenovno dostopnega in prijetnega življenjskega okolja za vse; meni, da morajo biti sprejeti ukrepi premišljeni, konkretni in ciljno usmerjeni v izvajanje pravice do stanovanja v razumnem obdobju in da morajo države članice dodeliti zadostna sredstva ter prednostno obravnavati potrebe prikrajšanih in marginaliziranih posameznikov ali skupin, ki živijo v neustreznih stanovanjskih razmerah; zato poziva države članice, naj ob podpori Komisije zagotovijo ponudbo zadostnega števila ustreznih in cenovno dostopnih stanovanj za zadovoljitev stanovanjskih potreb teh posameznikov in skupin;

44. poziva države članice, naj pripravijo lastne politike gradnje stanovanj, s katerimi bodo spodbudile gospodarsko rast v času pandemije COVID-19;

45. z zaskrbljenostjo opaža vse večjo financializacijo stanovanjskega trga, zlasti v mestih, pri čemer vlagatelji obravnavajo stanovanja kot sredstvo, s katerim se trguje, ne pa kot človekovo pravico; poziva Komisijo, naj oceni prispevek politik in predpisov EU k financializaciji stanovanjskega trga in zmožnosti nacionalnih in lokalnih organov, da zagotovijo spoštovanje pravice do stanovanja; poziva države članice in lokalne organe, naj uvedejo ustrezne ukrepe za boj proti špekulativnim naložbam in politike, ki bodo dajale prednost dolgoročnim naložbam na stanovanjskem trgu, ter oblikujejo politike načrtovanja mest in podeželja, ki bodo podpirale cenovno dostopna stanovanja, socialno mešanico in socialno kohezijo;

([43]) https://ec.europa.eu/eurostat/cache/digpub/housing/index.html?lang=en

46. poudarja, da je preglednost lastništva nepremičnin in transakcij bistvenega pomena za preprečevanje izkrivljanj na stanovanjskem trgu in preprečevanje pranja denarja v tem sektorju; ponovno opozarja na obveznost Komisije v skladu z direktivo o preprečevanju pranja denarja, da do 31. decembra 2020 poroča o potrebi po uskladitvi informacij o lastništvu nepremičnin in medsebojni povezanosti teh nacionalnih registrov, da bi preprečili špekulacije; zato ponavlja svoj poziv z dne 26. marca 2019, da bi morale države članice pripraviti javno dostopne podatke o končnem lastništvu zemljišč in nepremičnin;

47. poziva Komisijo in države članice, naj bolje zaščitijo hipotekarne posojilojemalce pred prisilnimi izselitvami; poziva, naj se državljanom, ki so bili žrtve prisilne izselitve, zagotovi možnost za uveljavljanje pravic pred sodiščem; poziva Komisijo in države članice, naj okrepijo veljavna zavezujoča pravila ravnanja za kreditodajalce ter skrbnike in kupce kreditov, da se izognejo zavajajočim praksam, nadlegovanju in kršitvam pravic potrošnikov, vsaj kar zadeva hipotekarne kredite, po potrebni pa naj sprejmejo nova pravila; meni, da bi v takih pravilih bi morale biti poleg zahtev iz člena 28 Direktive 2014/17/EU zlasti določene zahteve za razumne in izvedljive ukrepe restrukturiranja; poziva Komisijo, naj oceni potrebo po zakonodajnem predlogu o minimalnem razmerju med vrednostjo kredita in vrednostjo zastavljenih nepremičnin na trgu hipotekarnih kreditov; poziva Komisijo, naj pri predlaganju pravil o listinjenju preuči vpliv na stanovanjske trge;

48. poudarja, da ekspanzivna rast kratkoročnega najema počitniških objektov temelji na umiku stanovanj s trga in dvigovanju cen, kar lahko negativno vpliva na življenjske razmere v urbanih in turističnih centrih; poziva Komisijo, naj razloži direktivo o storitvah v skladu s sodbo Evropskega sodišča (C-390/18), ki opredeljuje cenovno dostopnost stanovanj in pomanjkanje najemniških stanovanj kot „prevladujoč javni interes“, ter nacionalnim in lokalnim organom podeli široke diskrecijske pravice za določanje sorazmernih pravil za gostinske storitve, vključno z obvezno registracijo, omejitvijo dovoljenj in posebnimi politikami razdelitve na območja, omejitvijo obdobij, preprečevanjem turistifikacije, praznjenja mestnih središč in slabšanja kakovosti življenja v škodo prebivalcev; poziva Komisijo, naj v akt o digitalnih storitvah vključi v skladu s pravili o varstvu podatkov predlog o obvezni delitvi informacij, ki bi bila dolžnost na trgih za kratkoročni najem namestitvenih zmogljivosti, saj je ta dostop do informacij ključnega pomena, da lahko organi zagotovijo razpoložljivost cenovno dostopnih stanovanj;

49. opozarja Komisijo in države članice, da bi pomanjkanje regulacije nepremičninskega trga in finančnih akterjev na njem, s katero bi zagotovili dostop do cenovno dostopnih in primernih stanovanj za vse, pomenilo neupoštevanje obveznosti v zvezi s pravico do stanovanja;

50. poziva, naj se v socialne storitve splošnega pomena vključi stanovanjski sektor in ne le socialna stanovanja, saj je to ključnega pomena za zagotovitev pravice do cenovno dostopnih in dostojnih stanovanj za vse;

Vlaganje v socialna, javna, cenovno dostopna in energijsko učinkovita stanovanja

51. poudarja, da vrzel v naložbah za cenovno dostopna stanovanja znaša 57 milijard EUR na leto ([44]); poziva Komisijo in države članice, naj prednostno odpravijo vrzel v naložbah v cenovno dostopna stanovanja; v zvezi s tem poziva k reformi okvira ekonomskega upravljanja, da bodo države članice lahko izvedle zelene in socialne javne naložbe, vključno s tistimi, ki so povezane z razvojem ter izboljšanjem socialnih, javnih, cenovno dostopnih in energijsko učinkovitih stanovanj; poleg tega poziva k uskladitvi načina obračunavanja amortizacije za naložbe v cenovno dostopna stanovanja;

52. želi spomniti, da so socialna stanovanja kot storitve splošnega gospodarskega pomena izvzeta iz obveznosti priglasitve državne pomoči; opozarja, da so socialna stanovanja edini sektor v sklepu o storitvah splošnega gospodarskega pomena, za katerega Komisija navaja ciljno skupino (prikrajšani državljani ali skupine z manj socialnimi ugodnostmi), ter da to ne velja za druge socialne storitve; meni, da lahko to omejuje možnost za zagotavljanje socialnih in cenovno dostopnih stanovanj za vse; priznava, da na ravni EU ni skupne dogovorjene opredelitve socialnih stanovanj; vendar opozarja, da je ozka opredelitev socialnih stanovanj, ki je omejena le na „stanovanja za prikrajšane državljane ali skupine z manj socialnimi ugodnostmi, ki si zaradi omejitev plačilne sposobnosti niso sposobni najti stanovanja po tržnih pogojih“, omejujoča ter ovira zmožnost držav članic, da opredelijo storitve splošnega gospodarskega pomena in storitve splošnega pomena; poudarja, da bi morale stanovanjske storitve splošnega gospodarskega pomena določati nacionalni, regionalni ali

([44]) Poročilo delovne skupine na visoki ravni o naložbah v socialno infrastrukturo v Evropi: *Boosting Investment in Social Infrastructure in Europe* (Spodbujanje naložb v socialno infrastrukturo v Evropi) (2018).

lokalni organi, saj so ti organi pristojni za opredelitev in obravnavanje potreb po stanovanjih in življenjskih razmer različnih skupin, ki se lahko močno razlikujejo med podeželskimi in urbanimi območji, in ker imajo ti organi ključno vlogo pri dobro usmerjenem odločanju; poziva Komisijo, naj v pravilih o storitvah splošnega gospodarskega pomena prilagodi opredelitev ciljne skupine socialnih in javno financiranih stanovanj ter nacionalnim, regionalnim in lokalnim organom omogoči, da podprejo stanovanja za vse skupine, ki svojih potreb po dostojnih in cenovno dostopnih stanovanjih ne morejo izpolniti pod tržnimi pogoji, hkrati zagotovi, da se najbolj prikrajšanim dodeli dovolj sredstev, in tako sprosti naložbe in zagotovi cenovno dostopna stanovanja, nevtralnost lastništva stanovanj in trajnosten urbani razvij ter ustvari socialno raznolike soseske in okrepi socialno kohezijo;

53. poziva Komisijo in države članice, naj dodatno povečajo naložbe v EU v socialna, javna, energijsko učinkovita, primerna in cenovno dostopna stanovanja ter naj odpravijo brezdomstvo in izključenost s stanovanjskega trga; v zvezi s tem poziva k naložbam prek Evropskega sklada za regionalni razvoj, Sklada za pravični prehod, sklada InvestEU, ESS+, programa Obzorje Evropa in evropskega instrumenta za okrevanje, ter zlasti mehanizma za okrevanje in odpornost, naložbene pobude v odziv na koronavirus (CRII) in naložbene pobude v odziv na koronavirus plus (CRII+); poziva k večjim sinergijam med temi instrumenti; pozdravlja financiranje posojil za socialna in cenovno dostopna stanovanja prek programa InvestEU in v širšem portfelju EIB; poziva Komisijo in države članice, naj socialni napredek, skupaj z zelenim in digitalnim prehodom, kot prednostno naložbo vključijo v mehanizem za okrevanje in odpornost, da bi zaščitili ranljive skupine pred negativnim vplivom sedanje krize, ter naj v načrte za okrevanje in odpornost vključijo načrte za socialni napredek, pri čemer naj opišejo, kako se bodo izvajala načela evropskega stebra socialnih pravic in kam bodo usmerjene socialne naložbe, vključno z naložbami v socialna stanovanja; nujno poziva Komisijo, naj zagotovi, da bosta financiranje EU in financiranje EIB postala dostopnejša za lokalne in regionalne ponudnike socialnih in javnih cenovno dostopnih stanovanj; poziva EIB, naj poskuša povečati ustrezna posojila prek ciljno usmerjene tehnične podpore in tesnejšega sodelovanja s finančnimi posredniki in državami članicami;

54. poziva Komisijo, naj spodbuja uporabo evropskih programov, ki podpirajo obnovo hiš, da bi stanovanja postala cenovno dostopna;

55. spodbuja države članice, naj v skladu s podnebnimi cilji Evropske unije zagotovijo, da bodo vsi prihodnji projekti gradnje in prenove stanovanj usmerjeni v pametne stavbe, v katerih se bo lahko spremljala poraba vode in energije in ki bodo bolj stroškovno učinkovite;

56. poziva Komisijo, države članice ter regionalne in lokalne organe, naj priznajo, podprejo in financirajo demokratične in sodelovalne stanovanjske rešitve, ki jih vodi skupnost, vključno z zemljiškimi skladi skupnosti, kot legitimen in smotrn način za zagotavljanje tržnih in socialnih stanovanj; poziva k trajnostnemu pristopu k mestni rabi zemljišč, na primer z dajanjem prednosti prenovi zapuščenih stavb pred gradnjo novih;

o

o o

57. naroči svojemu predsedniku, naj to resolucijo posreduje Svetu in Komisiji.